

տեւմին ւնէնէյի զուլում վէ շէգաւնթինտ
գալմասըտէ, Սալթանաթը սէնյիյէնին, ա
տալէթ ու աղամէթի շանընտան, վէ լուծֆ
ու մէրճամէթի իգթիզասընտան սայըմայա
ճաղը պի իշթիպա՛ս աըր :

Կօզան օղու շու գուրնադ լըլընը իճրա իճ
մէք Նիյէթիյէ, Եփրեմ աղա (Սօփալեան
Սարգիս աղա Լլկէզցանեան, վէ Կաղարեմ
աղա Տէպպէճեանը (Խաթանպուլու պիր վար
ժապիտ օլմալը տըր պու զաթ), պիրէր ալ
վէ լաղըմ կէլէն խարճրահլարընը վիրէրէք
պու տէֆա Լտանայա Լրիտտակէս սըրաշա
նու տալվէթի կէստեմրիկ, վէ մըզուսման
տախի, թապիթի իյէլէն ես գօրգուլարնիտա
նաշի, վէ Նախատ մէնֆաաթլարընտան նաշի
մէրգուսման Տիսնի Տալինէ տալիր պօլ պօլ
վէ եաղը եաղը լազըրտըլար տօղրամագուս
իմիշլէր իտէտէ, զանն իտէրիզ քի, աշա
նու թաուրամայթըլարըմլշ, վէ զալնպա, աղը
պէթերար ալաճապլարը սօն ճէվապ, "Լ.
" ռապիորգուսուղ իլէ իշխանլարնըլ պու
" ռայա կէլսինլէրաէ գօսուշլալըմ, վէ քէյ.
" Փիյէթի Տալի լայըզըլա Բաթրիքխանէյ
" պիլսուրիլէլմ, բէյ սիւա իտէլմ, զեր
" մէսէլէ շիմար քէսպի ալաճէթ իճիմշ, վէ
" Տէվլէթին մալիմու օլմուշտան . . . " ի
պարէթ պուլունաճաք տըր :

Լէշէնի վարժապետ կրթութեան սօսնրա, Լ. տանանյն մէքմէպի հին պէ հին սըրասընէ կերմէյէ պաշամըշ, վէ Լ.րիտակէս սրբազան հազըլթլէրի, հէր վազըթ քարողսըրնտան մէքմէպ մէքմէպ, տէյի նիտա իթմէքտէ իւ տաշ իստէ, բուհայէ կիւրուհու թարաթըն սան, պաղը մէքմէպէ էնկէլթըթը զըւնմայա ջըզըշըտըղը ֆարգ զըւնտողընտան, անըն տախի տէֆի չարէսինի տիւշլինմէքտէ իթշ վէ ֆիշ վազըտէ, շայանը բէսէնտ զլաճապ պիր թարիգ տիւշլինմիւշ իտուհի իշիտլիմիւշ տիր, լաբին տաճա թէքմիլէն իճրայէ կէլիլշ զըւնտըղընտան, էնլիկ պաթիթմէքտէ թիպէթէն, պիլր իշի հաթիվա գատար, զլ պապտէ սիւն քիւթի իթթիխապ իտէրիպ :

— Պոլ աթիսեքի իլանը բէսմի, Սայր Ե-
կեղեցի թաղական խորհուրդու թարաֆընս
տան կէմլիշ օլտուղունտան, թերճէմէսինի
պէյան իտէրիդ :

« Պաշտօնական Յայտարարութիւն .

Վթալալական խորհուրդումնուզուն սեբիլդ ա-
ղաղա իսթիֆա իթֆաշ օլմաղեն , եերլերինե
լաղլալ կէլեն աղալարլն ինթիսապլ իլին
մաշ հալին պիրինճի եանի կէլեն բաղար կլին
իճարլ կէլեն էերի ինթիսապաա վուգուա
կլարլկինե նաղարլն , սեվիթիմղլեն 1200
նեֆեր միւնթիսիպինսեն 200 նեֆեր գատա-
լրնն կիյա գուրա վիրմբ բրյա վէ վէսի-
թիսլէ պարը գալմըշ օլան աեօրթ աղալա-
րլն ալշհէլրիսեա , էմիռյէթիսիլլէ , վէ
իթիթիլարա տայրլ ալվրլաթ ու հաթա-
րթիթլը օլունմուշ իտուկի , միւշահէտ օլուն-
մուշ տուր :

[illegible]

յիշե՛ծ օլ վագրթ, եա պիղէր ալէ յճինտե
ծարաֆլարընտան զուհուրա կէլի՛շ օլան ազ
լիյաթըն վէ հագարաթըն հագալլը օտուղուհ
սպաթ, վէ եատա, զահիպ օրտուգլարը զիւ
մէլիքինին, պի մանեա վէ եանըշ վուգու
լիւնէթէր իւզըրինտէ միւհեսես պուլունտու
ուն իգարա իտըլէր, վէ պինանէ ալէ յ
իլիմ, վէ միւնթէլիպլէրին (ընտրողք) էք
էրիսի, վէ Լգգային վարչութին, վէ ումու
նէ միւնթիմիղէնտէ իմթինանը գալպի հասը
ուր :

«Խմբանպօլ. Սայր եկեղեցի (ժաղական
խորհուրդունուն պաշր գալմըջ օլան տէօրթ
աղալարր, 1864 նոյեմբեր 3:

“Գէորգ Օարդարեան
Գրիգոր Մկրտիչեան
Մատթէոս Մ. Լյվատեան
Պօղոս Հ. Ժամկոչեան :”

Պալեւտոն քի իւրն իլէ, լծաղական խորհուրդ, զաթէն քէնտի տաղաճարար քիմլէր իսէ մուհաբէմէյէ տալէթ իթմիշ օլտուղունտան, կէհէն տէֆաթի զլքրիսի կէշտիկիմիշնիլանըլ գուրալար հագգընտա, ուզուն պահալարա կիրիշմէ քտէն սարֆը նաղար խտըր իսէքտէ, Ղզգային վարչութիւնա անձագ շուգատարընը իիսթար խտըրիզ քի, պէօյլէ անկլատահութիւն գուրաթ վիրէրէք հագգըլ հագգսըզ, պիր լծաղական խորհուրդ աղայարընըն նամուսունա թօգունմագ, վէ քիւլլիֆէստար պայիս օլմագ գօյալըլըլ էկէր ճայիզ կէօրիւլիւր իս, հէր մահէլէտէ Սահմանադրութիւն տիշմէնլէրի էքսիթ օլմայըլ, վէ անձագ քիւլլիւճէք պիր ֆուրսաթուն վէ պէհանէյէ պէքլէմէ քտէ օլտուգլարնտան, իշթէ պու սուրէթտէ միւրատլարընա իրէճէքլէրի, վէ Սահմանադրութիւնունտա թէհլիւքէյէ տիւլլէճէյի պի իշթիպաճսըլ :

— . . . Խմբագիր Վարդապետ Հավատիս պաա-
ռական լրագրոյ :

Ազգային իրաւաւորութեան և յաստատարութեան թիւանքները և օգտակար լրբերներն ինչո՞ւ ազգայնոց կենսագործ հանդիսանաւորէ՞ր. շէր աշխիւ և նուիրակալ պարտքերն ամառաւորաց ըլլաւ գիտեալիս, ի՞նչու՞ թաւա՞ր՝ ՚նկիւտիդիդ թէ՛նք գիտեալով Պարտիզակ զիւղի գրպոցն տոթիւ՝ ուտա՛նաւորուանո՞ցն նկատուարձ և՛ քանի՞ խօսք դուրսցնէր Ազգայնոցն՝ շէր պատուաւորակ լրբացնի միջոցաւ :

Վերջինիս ապագա քառյակի գլուխը՝ վերջինս ամոքյա
մեջ օր մը, այցելութիւնն ընելու ըստերազգութիւնն
ունէր։ Տեսաւ չորս, չարիւրաբոր մաստաւար
մանկանց խումբ մը, որ չգտչու և մտաց սնունդ
կըրնուէին, և կ'ապաւանուէին իրենց օգտակար
հիմունքները տիրելու։ Ազգիս պատանօր և յու
սածինաղ ապագայ մը աւելեալ։ Գլուխը յաւա
նադիմութիւնն քայլակիսն առնելու վրայ է, և
կ'առնէ ըստերազգութիւնն մէջ։ Բայց այս ընելով
չեն՝ ուզել ինքնաբերել թէ յիշեալ գլուխը ընդ
հանուր ուսմանը ինքնազգութիւն է, այլ միայն կըր
նաւ հաստատել թէ Բոսորքատան մէջ դաստա
ւարդ յաւապաւան ըստէ՝ գլուխները կ'ապա
ւանդ կրնայ համարուել, իւր կանոնները հետա
նորութեամբ, հայկական դաստաւարակութեան հրա
ճարներով և գաղղիական ընդունիլ դաստաւար
Եւսմար։

Այսինքն տեսնելով շատ ուշախաբայ, Մենսաբոյ
սմբարեւել, և ապապալ բերկրալից յոյսերով միւսի
հետեւորդեայ, վասն զի քաջ համազում են՝ որ աղ-
իք մը յառաջագործութեան գլխաւոր տարրները եր-
բայեւ են, ըստոյական և նշխարական. թէ որ վեր-
ջինը նուազի, առաջինը՝ դարձեալ իւր զօրութիւն
ընէ չկորսողունք, քանից անուանալի է ի քարոզ-
ական զօրութիւնը՝ իւր լոյսը ուսումնասիրութեան
խառնէ, Աստուծոյ հրով խելը՝ այն մագիչ զօրու-
թիւնն է, որ աղբայ՝ յառաջագործութեան լազ-
արեւները անուանեցնի մէկ քանի ծայրագոյն հան-
հաւերն. էթէ չլիցանի այն, մուծը կ'իյօւն, խա-
ւայսը կ'տարածի և մարդկութիւնը ոչնչութեան ան-
ուշտիցի մը մէջ կ'զգա՛ւիլիս։ Աւսումնասիրութեան
սմէն մէկ նուազումը, և ազգային յառաջադիմու-
թեան նուազումի մը կը համապատասխանէ։ Հոն
իւր ուսումնասիրութիւնն չկայ, չկայ նաեւ ազգային
ուսումնասիրութիւն. քանզի առաջի ուսումնասիրու-
թեան չիբ փրկութիւն, Ղուսաւորութեան անիւը
շատնկնաւոր և շարժման մէջ է՝ ինչպէս երկինք մը
հարկաւորեալն է զարդ գէթ վայրկեան մը կեդրնդ ան-
շուար է. վասն զի ուսումնասիրութեան ասպաղեղին
մէջ անգուծ իւր ջրմանը կը կատարէ, որպէս զի
համարմանութիւնը փամփամպիս իւր կարողութեանը
նախնական ուղղէ անոն ընթացքը։

Կենսատառանցիկորէ զարս ա՛լ որ ազգաց վերած-
նութեան հարկ կ'կոչուի, Տնեցեցոյ ախարսի ապա-
րկոյնային բաւերէ՛ զոր Աստուծոյ 7289 տարին աւա-
րասաւ: «Կեղեցի լցյս և եղև լոյս» : Ուր ամէն տեղ
ուսումնարարութեան և ուսումնասիրութեան արձա-
նանգները լսուեցաւ, քանզի ուսումնասիրութեան
որաժամգիծն՝ նոյն ինքն ազգային լուսաւարութեան
որաժամգիծն է:

Այո՛ իննևս տասաններորդ. դարուս դրօշակին նշա-
նագիրն ՅԱՌԱՋԱԴԻԹՈՒԹԻՒՆ, ՅԱՌԱՋԱԴԻ-
ԹՈՒԹԻՒՆ . . . :

Ազգային՝նը, ուրեմն սկսինք ուղղել մեր քայլերը
 «ո՛ն, ո՛ն, յառաջդարձին, լինանա ապագայըը ինչդար-
 ա՛ն, ո՛ն, ո՛ն քայլը ճակատագիրը ընդարձ-
 ա՛ն, ո՛ն կ'ընալիբն զմեզ Բառուած ա զեճափա-
 րայրը: Անանձ տանք այն ձայնիբն ուր զմեզ կ'ը-
 լայն ի՛ լայ: Է՛դանալիբն զեճ Վայրկեան մը, քան-
 է՛ դար մը կ'ընսնդաննը:

1864 Հ.դ" 30

ԳԵՂՈՐԴ Ե. ԱՅԿԱԶՆԵՆ

— Պոռ սալը կիւնքի վարագտաքի (Ուս-
սալը լար պահսը իւղերիւնէ, զալէթա սա-
լալէրիստէն պաղըլարը, օլ պապտէ խա-
թէն թէշքըրիւլէրիին պէյան իյլէփշըր
իւր · ճւնքի խալիւնէ թէէստի իթտիկիւ-
նէ, ևն զէյատէ խալիս ևս իշիճտուր թիս
թլագըլար տախի, օլ պահսը ևս իշիթտիք-
ըրի վէ եախտ օգուտուգլարը անէն, գա-

[illegible]

Պաշտոնաթղթերով լի տախտակ , օթերգները-
նա տալիս պահպանումը ընդ , արատա պիր նշչ-
րինն արգոս վե րեճա իյլեմք տե տիրյեր :

ግዢ, ምርጫና ሌሎች ጉዳዮች

Ղլթամարայ վանից միաբաններէն Ռա-
չատուր Էպիսկոպոսը առանց Ղլթայից կեդ-
րոնական վարչութեան հաւանութեանը ին-
քըզինքն Ղլթամարայ Վաթուղէկոս անուա-
նելուն համար, Խոնական Ժողովը պարտք
համարեցաւ ՚ի պաշտօնէ հրատարակել որ ա-
նոր ընտրութիւնը անվաւեր և անընդունելի
է ինքհանուր Ղլթայի ։
6 նոյեմբեր 1894

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Չարսանճագտա եէնիտէն եէնիյէ պիր գաջ
այ վուրուլմուշ օրուպ, վէ տինքի կիւն
Չարսանճագլըլար թարաֆնուտան Վաղըքա-
սան տողուլա իֆատէյի Ֆաշ իլէ պերպպեր
էք չօգ ֆիրիւտէն թէչէքքիլէր օլունսուղուն-
տան, տողուլ թարաֆնուտան աշըր մէրմէպէ
նպճարը թէէսսիւֆ օլունմուշ, վէ Մէճլսէ
վալէա բէյիթ տէվլէթու Վրեսափլ բաշա
Տաղընթէլէրիւն սէրիան պիր Նիյազնամ եւ-
ղըլուպ, վէ Գեօրգ պէյ Տաղընթէլէրինն վա-
սէթմասըյլա թագտիմնէ գարար վէրիվիշ,
վէ միրի միւշաբիւլէն Տաղընթէլէրի տախիշու
նայէթիւնարըլըջ Տիմմէթ իմմէյէ, բօշիթի-
նա կէսթիւրմմշօր :

Ղաթեն պապը արև ճանիպինտեն, Քա-
լըր ֆուգարանըն բաճաթընը մաճլ ու ի-
պէ իմեքտե օլան պիր գաջ տերեպէյե-
նին խթանալօլա ճէլպինէ լուծի ու մեր-
ճաթն պոյրուլաճաղը էմէլէ եղէպտեն պու-
ռնտուղուռտան, մէղքիր յիյաղնամէյէ ի-
պէլէնէն, տաճա զիյատտէ չափուգ սուրէթ-
նէ, իճրաւըն մուլաֆֆազ օլունաճաղ, մե-
րուլտեն տիր:

— Իզմիր խաչկալը հագրընտա եաղըլա-
աբարը, վէ սայիր աղգային հափափսելրի
է իւնլարը սալը կիւնիւ Ալարագասընա
էլըը իտէրիդ :

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Օգտվել արևի ճէնապը սատարէթբէնա-
իւի, պէրայի թավթիֆ, միւրէսսա պիր գը-
ւ թամվիրի շիւմայուն ինայէթ վէ իհսան
ույրուլմուշ տուր :

— Գլուրյետե օգուտտուղունն նաղարեն,
նատուղտա իւչ գրթա վէլայեթիք տաճա
րեթիպ օլունաճափ օլուպ, պիրիսճիսի Համ,
պտա վէ Գլուտար Հէրիֆտեն միւրեթթեպ
աճափ, վէ պաշ մէմէթեթ Եանի Հէհրի
աճափրը Համ օյաճափ տրր:

Ի քինճիսի Հալէկ, Լտանա, Ուրֆա վէ
Կարաշտան Վիւրէթթէկ օլուկ, շէհրի
Գաւրը Հալէկ օլաճագ տոր :

Իւջինճիսիւ Վիւրտիսթան գազալարն-
ան միւրէթթեպ օլուպ, շէհրի մագարը
ըզըլըրում օլաճագ տոր :

Վէ զաթէն Պրուսա, Կօնստա վէ Իզմիրն տախի պիր վիլայէթէք օլաճաղըն պիւիրմիշէպտիր :

Հուլիսյեմէլքը թերթի պի հնարայէ կելի պի,
շայեաթէ պուրուրան վաղիւր կիթթիթքերի
ապտիտե, մեայիլքի մահրուսէյի շահանէ-
ն պիթի դաթմ աահա թեսպի մամուրիյեթի
իւղահաթմ իտեճէկի, վէ յօղտն օղուս
պիթի թագրմ տարարար, յի պարարար տէ-

րէ պէյերինին օրթմատան գալտորըմտաւ յա
հեր սընըթ թէպաանըն, սպէյս ատաւեթվ
յէյս հազըթթի Խալֆեթթէսհաթ, քե-
մաւ մերթեպէ մազարը սէատեթի հաւ վ
իզպալ օլարաթ, էմրի զիրաթան ու թիմարեթ
թէ սանաթ իլէ տահա զիրաթան մէշըւ օլ-
մազը, չիւքհէտէն սիւնթադնիհաթը:

— Գուրիէն տ'Օրիանա Լյուքսեմբուրգ
Եւաղլան պիր մէքիմուպտա, զտանըն Լյւգան
միւստիրի պունտան օն պէշ մաճ մուգատտեմ
պիր քեմթիպ բարչաթը ջուպ, քէնտի մա
աշըյա անճագ իտարէ իտէպիմէ քտէ իքէն
շու մէնէտէ կէհէլի, խայլիճէ զէնկինլիք մէյ
տա իմթիշ յառուղունտան, պաղը մէրթէպ
սույի զանշարդ զուհուրա կէմէ քտէ յամարն
մէպնի, հնէքիմէթի մահէլլի, յէնին նաղա
յր տիգգաթր տապէթ յօւնմուշ տուր :

Ինչքան մեղաւոր է վրացի միտտրինին գոռու-
նաճագ պիր քեօշէրերի վար իսէ, չիմառ չու-
ալէ Նիստէ եղըընալարը իշխմախօսէ ւ պա-
շտէ կէլէճէ Տագգանիսիէն ուղուպէթիսի-
տէրը իտէճէյնտէն, թըպըը պիզիմ, պիր-
թաղըմ դալէթալարաւ լանէն զգուսագ իս-
թէյնէ իլլէնէ իսպիլներէ կնիսի, աղըըն-
պուրնունուէ քըշիտիպ, վէ կնիսիէն ուղու-
մայա պաշայաճաղը թապիլի տիր :

—()տեան Գրիգոր էֆէնտի (ժողնա վրայէթինէ , բոլիթիգա մէմորու թայեին գըլընմըշ տոր :

Պիլզ պու հաժմախիս եղաճաղ ինն, ինա
տէյի Է հաճնէսխին սուտուրինն պէլէյէ
Ճէլտիք իսէտէ, Կուրիյէ, Սասիս վէ Սիճ
մուս եղաճըլ օլուգլարընսան, պիւ Սախի
բէնտի օլորճումուզու ետպէ մէճպուր օլմու
շուգտոր :

Օ, անն իտերիզ քի Խաթիմարաճիանե՛՛հ, է-
որդք էֆէնտի տախի զիբաաթ մէմուրու թախ-
եհն պուլլուլմու շ տուր :

Պայեյի Ը ահանտէ միամիլէյ՝ սահլա
 ֆէթանէթ վէ հէլէ լէյազաթ զաթլարըն
 ֆէյլէնապ օլտուգլարը իշին, հէր նէ գատար
 պիր թարաֆտան իֆթիթար իտիպ, վէ մլորու
 օյմաւ իսէքտէ, տիկէր թարաֆտան տախի
 իքի ձիհէթլէ մահրուն օյմաւուղ տուր, էա-
 յի Վրիգոր Էֆէնտի (Օտեան) իշգհանուր
 ժողովուն առնաղպարի օլտուղու, վէ Վե-
 րըգ Էֆէնտի Խաթիմարաճեան իսէ, հէմ է-
 րեսփոխան վէ հէմտէ Վաղդբախեան ժողով-
 ազասը պոլլունտուղու հալտէ, Խաթանգոյու
 թէրք իլէ, Էպիյէյէյի Խարէյի միլլէթիպի
 քէնտի խըրամաթը խայրիյէլէրինտէն մահրու
 քիլմըլ օլաճագար տուր, վէ ի.քիճիսի տախի
 Բում իլի թարաֆընա կիտէճէ.քլէր տիր, տի-
 ւէ ք տիր քի, հիւշ տէյիլ թաղաառաքի տի-
 լէթաաղալարմըզա տախի, պիյիլ.ք լըքամթ
 րտէմէ իշճէ.քլէր տիր :

[illegible]

—Այիւ թագաւմ Չերքէսէր սիւքի սակերե
տախիւ յուրպ, վէ սիւննէթսից պուրումապա-
ւը Հասպիլյէ, մուսիխերէն, սիւննէթերի
ճրա օրումնուշար, վէ շու միւնասէպէթ իլէ,
սասսէթէն սակերի զէրաֆէթէր քէշիւնէ գը-
նսմըշ, վէ Հասթէնպէլէն ճիւմա Հիւնի ՝այ
երայր բաշա նամ մաՀէլլոէ քէշիւն օրումն
զիր զէրաֆէթէ, Սերապէր բաշա Հաղըթէ-
նի, վէ պիլիւք զապիթէր տախի սապէթ օ-
րումնուշար, վէ մէգըլըր զէրաֆէթէթէն
երայր Հիւմայոն պաշ թապիպի Սարգօ
բաշա Հարթէթէնի սալ սաթէթ իկմիլ սիւք :

— Իէ՛նէն ծիւմա իրթէսի կիւսիւն, Ս .
 Դիւղըր նամ նէմէլէն մէշհուր բիյանն հո-
 նաթ, սերալըր հիւմայունն գապուլ իլէ, հու-
 ուրի մէարիթ մէվիուուլու է ահանէտէ, եհինէ
 մէլէլին, Ս . Պէգէնտօթթը նամ մէշհուր բի-
 յանսօնուսն եարմըլ, վէ Օւթթը հաքրէթի
 պտիշահիլէ Թագսիմ իթմիշ օլտուզու, պիր
 ըմա բիյանն իւզէրինտէ, պիր գաշ, շէօհ-
 էթշուար ուսմաալարն մագաւալարնը իծրա
 լէտիթիտէն պաշգա, միւրատըր է ահանէլէ
 մէվիիգան, քէնտի թէէլլիքերտէսի օլան
 մագաւարտան տաիս պիր գաշընը իծրա իյ-
 տիրտէ, պէղայէթ տերէճէտէ, մաշգուսիյ,

